

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Sect. I. An &, quomodo Attributa Dei inter se & ab eius essentia distinguantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

Est autem obseruandum vnum esse illi præ cæteris maximè proprium, scilicet hoc nomen (Deus) quod licet ab aliqua eius operatione deriuetur nimirum à contemplatione (ex verbo enim Græco θεῶσθαι, quod significat considerare seu contemplari, formatum est nomen θεός, à quo vox Latina, Deus) tamen communiter pro ipsa Dei natura significanda vsurpatur; vnde dicit Tertul. lib. cont. Heretog. *Deus, substantia ipsius nomen est, id est diuinitatis; Dominus verò non substantia sed potestatis; & eo sensu dicit S. Doctor c. 3. art. 9. nomen illud esse incommunicabile creaturis, cum natura diuina illis communicari non possit; vnde, quando in scripturis, aliquibus creaturis tribuitur, vt ps. 81. Ego dixi: Dy estis, hoc tantum improprie & secundum quamdam imperfectam similitudinem, non autem secundum propriam & formalem ipsius nominis significationem intelligendum est.*

CAPVT II.

De Attributis Diuinis.

SECTIO I.

An, & quomodo attributa Dei inter se & ab eius essentia distinguantur.

PEt attributa Dei nihil aliud intelligimus, quàm id, quod per nomina Dei significari supra declarauimus, scilicet prædicata aliqua, quibus vel diuina natura, vel illius perfectiones secundum nostrum concipiendi modum exprinnuntur; vnde quæstiones eadem, quæ fiunt de attributis, etiam de nominibus Dei fieri possunt: vt in voce attributorum, tum vt apud Theologos magis vsitata, tum etiam vt magis apta ad illa declaranda,

Claranda, quæ de diuinis perfectionibus dicenda sunt: sicut enim nomen Dei, naturam eius præsertim designat; sic attributa, ipsius naturæ perfectiones & proprietates tanquam ipsi adiunctas, prout à nobis imperfecte concipiuntur, expressius significant.

Hoc igitur supposito, ad quæstionem propositam respondendum est cum distinctione, si enim sermo sit de attributis diuinis, prout sunt reipsa in Deo, dicendum est illa nec ab essentia diuina, nec etiam inter se vlllo modo esse distincta: si verò de iisdem loquamur, prout à nobis in hac vita concipi possunt, dicendum est illa distincta esse tam ab essentia diuina, quam inter se, non quidem realiter, sed per rationem.

Vt hæc assertio facilius intelligatur, notandum est, quòd quamuis Deus in se sit maximè simplex, vt sectione sequenti dicitur; quia tamen in vnica illa sua & simplici essentia, omnes perfectiones & excellentias possibles continet, nec possumus secundum nostrum imperfectum concipiendi modum tantam perfectionum varietatem in vno simplici ente concipere; ideo noster intellectus indiget varijs & distinctis conceptibus, quibus illarum diuinarum perfectionum species aliquas in se exprimat, ad instar illarum, quas in rebus creatis inesse cognoscit, & sic illas diuinas perfectiones per conceptus varios distinguit (quod Theologi vocant distinguere ratione) licet in se nullo modo distinguantur, sed sint vnica & simplicissima ipsius Dei perfectio.

Hæc assertio sic explicata continet veritatem, quæ medium locum tenet inter duos errores oppositos, primus est Gilberti Porretani, qui (vt refert S. Bernardus serm. 8. in cant.) dicebat sapientiam, iustitiam, & reliqua diuina attributa ab ipso Deo esse realiter distincta, ac proinde sapientiam, quæ Deus est sapiens, iustitiam, quæ iustus est, imò & diuinitatem, quæ Deus est, non esse Deum, sed quid ab eo realiter distinctum.

Alius error huic oppositus fuit Aëtij, Eunomii, & aliorum, qui (vt refert S. Epiphanius hæresi 76. & S. Basil. lib.

cont. Eunomium) nullam distinctionem conceptus & rationis inter attributa diuina recipere volebant, sed permiscebant & confundeabant omnia, quæ de perfectionibus diuinis dici aut cogitari poterant, asserentes omnem illam distinctionem in sola nominum prolatione consistere, & cum vocibus dissolui & euanescere.

Iam probatur assertio, & simul errores illi refelluntur ex eo, quod in Scripturis sacris Spiritus Sanctus diuersos nobis de diuinis perfectionibus conceptus suggerit; aliter enim de misericordia, aliter de iustitia loquitur, aliter de omnipotentia, aliter item de sapientia, & sic de alijs: unde, qui istos conceptus scripturæ verbis expressos confunderet, & vnum pro altero promiscuè acciperet, sensum omnem scripturarum euerteret: unde sequitur nos rectè posse varijs & distinctis conceptibus diuinas perfectiones exprimere & enunciare; neque enim aliter nobis de Deo loquendum est (vt ait S. Hilarius lib. 5. de Trinit.) quàm sicut ipse ad intelligentiam nostram de se loquutus est, proindeque attributa illa Dei, secundum nostrum concipiendi modum, esse aliquo pacto inter se distincta; atqui non sunt distincta realiter, hic enim fuit error Porphyriani, qui in Concilio Rhemensi ab Eugenio Papa damnatus est; ergo distincta sunt tantummodo per rationem.

Probatur 2. ex S. Basil. loco citato, vbi dicit, nullum esse nomen, quod totam Dei naturam comprehendat, & quantum satis est, explicet, quare multa esse ac diuersa, quæ singula propriam habent significationem. Et ex S. Greg. Nysseno, qui lib. 1. aduersus eundem Eunomium assertit vniuscuiusque nominis, quod de Deo dicitur, propriam ac singularem esse notionem. Et appositè S. Cyril. Thesi 31. contra Eunomianos, *Non potest, inquit, humana natura maius aliquid, quàm ipsa sit, de Deo dicere; nostro enim proprio modo intelligimus ex istis, quæ in nobis sunt, maiorum exemplum sumentes, vt qui in parua tabula cælestem describunt circulum.*

An autem præter illam distinctionem rationis inter attributa diuina, aliqua alia distinctio formalis admit-
tenda

tenda sit. An item distinctio illa, siue formalis, siue quacumque alia, fieri debeat cum respectu ad proprietates creaturarum realiter inter se distinctas, non est nostri instituti curiosius inquirere; sufficit nobis, vt in illorum Dei attributorum notione, sciamus fide diuinam credendum esse aliquam inter illa reperiri distinctionem, illamque non esse realem; liberum relinquimus cuique illam, siue vt formalem, siue quocumque alio modo concipere, dummodo intra veritatis limites suos conceptus exercere velit.

SECTIO II.

An diuina essentia sit omnino simplex.

Supponimus perfectam simplicitatem consistere in exclusionem cuiuscumque compositionis, diuisionis, & potentialitatis, ac proinde dicere summam actualitatem.

Hoc breuiter supposito, dicendum est essentiam diuinam esse cuiuscumque compositionis, diuisionis, & potentialitatis prorsus expertem, ac proinde omnino simplicem:

Probatur 1. ex scriptura. Exod. 3. *Qui est, misit me ad vos,* &c. quibus verbis scriptura de Deo tanquam de ente maxime simplici loquitur.

Probatur 2. ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cap. 1. vbi definitum est Deum esse vnā substantiam, seu naturam omnino simplicem.

Probatur 3. ex S. Aug. lib. 11. cap. 10. de Ciuit. vbi dicit *solam naturam diuinam esse simplicem; quia nihil habet, quod possit amittere, nec in ea aliud est habens, aliud, quod habetur.* Et S. Greg. lib. 16. cap. 21. Mor. *Natura Dei est simplex, nec aliud ipse, aliud dies eius sunt; Deus enim hoc est, quod habet.*

Probatur 4. ratione, quia, cum Deus sit primum ens in genere perfectionis; omne id, quod perfectius est, debet et Deo inesse: atqui ceteris paribus perfectius est habere om-